

Opinia Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego „Zwiększanie konkurencyjności, innowacji, wzrostu gospodarczego i tworzenia miejsc pracy dzięki postępom w globalnej współpracy regulacyjnej poprzez wspieranie odnowionego wielostronnego systemu handlu oraz zmniejszanie dotacji powodujących zakłócenia na rynku”

(opinia z inicjatywy własnej)

(2020/C 364/05)

Sprawozdawca: **Georgi STOJEW**

Współsprawozdawca: **Thomas STUDENT**

Decyzja Zgromadzenia Plenarnego	20.2.2020
Podstawa prawna	Art. 32 ust. 2 regulaminu wewnętrznego Opinia z inicjatywy własnej
Sekcja odpowiedzialna	CCMI
Data przyjęcia przez sekcję	26.6.2020
Data przyjęcia na sesji plenarnej	16.7.2020
Sesja plenarna nr	553
Wynik głosowania (za/przeciw/wstrzymało się)	211/1/3

1. Wnioski i zalecenia

1.1. Zakłócenia takie jak koronawirus (COVID-19) grożą zatrzymaniem światowej gospodarki i życia społecznego. Wpływ pandemii obejmuje recesję w USA, UE, Japonii i innych regionach świata, bardzo powolny wzrost w Chinach i ogromne straty w produkcji globalnej. Rządy muszą kompensować straty gospodarcze za pomocą polityk fiskalnych i monetarnych oraz radzić sobie z oczekiwanymi zmianami paradygmatu gospodarczego. EKES podkreśla potrzebę istnienia skutecznych modeli biznesowych i mechanizmów ochrony handlu, w szczególności w odniesieniu do Azji, oraz zauważa, że 36 mln miejsc pracy w UE zależy od jej potencjału eksportowego, a udział unijnego zatrudnienia związanego ze sprzedażą towarów i usług do reszty świata w odniesieniu do całkowitego zatrudnienia wzrósł z 10,1 % w 2000 r. do 15,3 % w 2017 r.⁽¹⁾. Konieczna jest fiskalna, gospodarcza i społeczna reakcja na kryzys, aby zapobiec negatywnym skutkom w tym obszarze i w innych sektorach.

1.2. W związku z kryzysem związanym z koronawirusem, UE powinna – w ramach ogólnej zmiany polityki przemysłowej narzuconej przez zrównoważenie środowiskowe i cyfryzację – przyczynić się do wzmocnienia sektora sprzętu medycznego i sektora farmaceutycznego w celu zapewnienia wspólnej suwerenności i samowystarczalności UE w tych dziedzinach. Opracowanie tej opinii rozpoczęto, zanim wybuchł nieprzewidywalny kryzys zdrowotny i gospodarczy, który zmieni nasze struktury gospodarki i globalizacji w perspektywie krótko- i długoterminowej. Choć kryzys ten nie jest głównym tematem opinii, ma on i będzie dalej miał ogromny wpływ na sektory i tematy omawiane w kolejnych punktach. Już teraz widać, że kryzys popycha niektóre obszary naszej planety w stronę nowej fali protekcjonizmu i nacjonalizmu gospodarczego, zarówno na świecie, jak i w UE. Wszystkie te czynniki zostały w jak największym możliwym stopniu uwzględniane w niniejszej opinii w sposób horyzontalny.

1.3. EKES podziela pogląd, że międzynarodowe przedsiębiorstwa i międzynarodowy handel mogą przyczynić się do globalnego wzrostu wynikającego z wyższego stopnia specjalizacji, ekonomii skali, zaawansowanych globalnych łańcuchów wartości oraz upowszechnienia badań i technologii. Należy również zwrócić uwagę na przejście od łańcuchów wartości do sieci tworzenia wartości, od systemu liniowego do obiegu zamkniętego i od dóbr materialnych do niematerialnych, co będzie wymagać od branży zdolności adaptacyjnych.

⁽¹⁾ http://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2018/november/tradoc_157516.pdf

1.4. EKES zaznacza, że polityka UE musi zagwarantować, że uczestnicy rozwoju przemysłowego nie staną się ofiarami nieuczciwego dumpingu gospodarczego, społecznego i środowiskowego. W odniesieniu do pilnej polityki, która musi zostać przyjęta, UE stoi przed następującymi wyzwaniami: amerykański rynek dla unijnego eksportu, potencjalna współpraca między UE i USA, przyszła rola Chin oraz potrzeba przekształcenia WTO. Przemysł powinien stać się katalizatorem rozwiązań dla wyzwań społecznych i środowiskowych, tworząc nową wartość dla społeczeństwa.

1.5. EKES zgadza się, że globalizacja bez regulacji prowadzi do zwiększenia nierówności, negatywnej presji na przedsiębiorstwa, płace i warunki pracy oraz osłabienia zabezpieczenia społecznego. Mogłoby to stać się prawdziwym zagrożeniem dla europejskich modeli społecznych. Nieuregulowana globalizacja wywiera również negatywny wpływ na normy środowiskowe. EKES obawia się, że europejskie przedsiębiorstwa i miejsca pracy znajdują się pod presją ze strony nieuczciwych nierynkowych praktyk handlowych, które nie są zgodne z międzynarodowymi porozumieniami społecznymi i środowiskowymi. Przemysł UE powinien korzystać ze swojej wyjątkowej przewagi, łącząc wartości europejskie, nowe technologie i podejście zorientowane na przyszłość. Jednolity rynek ma kluczowe znaczenie dla przemysłu europejskiego i rozpowszechniania innowacji – nie tylko w odniesieniu do technologii cyfrowych, ale również w związku z innymi kluczowymi technologiami prorozwojowymi takimi jak biotechnologia. Warto również podkreślić rolę spójności społecznej i regionalnej oraz dialogu społecznego w pozyskiwaniu społecznej akceptacji dla transformacji przemysłowej.

1.6. Unijna strategia przemysłowa i polityka handlowa nie powinny osłabiać wysiłków na rzecz zapewnienia pomocy rozwojowej państwom trzecim, a EKES zaleca przyjęcie w odniesieniu do słabszych gospodarek zrównoważonego podejścia, które zapewniłoby lepszą koordynację i łączenie krajowej pomocy rozwojowej. EKES obawia się, że eskalacja środków niezgodnych z zasadami WTO oraz nowe dyskryminacyjne umowy pozataryfowe niosą ze sobą ryzyko nakładania nadmiernych wzajemnych obciążeń regulacyjnych w sposób, który staje się nowym standardem w handlu światowym. Istniejące unijne programy wsparcia i monitorowanie powinny zostać poddane ponownej ocenie, zgodnie z unijnymi regułami konkurencji, w celu wspierania państw członkowskich UE, partnerów, przedsiębiorstw i pracowników w UE, którzy ponieśli szkodę w wyniku kryzysu gospodarczego i wojen handlowych, oraz w celu zmniejszenia ich obciążenia.

1.7. EKES sądzi, że w celu sprostania wyzwaniom zewnętrznym rynek wewnętrzny UE powinien stać się „najlepszym miejscem do inwestowania”. Należy dokonać oceny nowej strategii przemysłowej i wszystkich innych dźwigni w odniesieniu do ich zdolności promowania i wspierania inwestycji w infrastrukturę przemysłową, energetyczną, transportową i cyfrową poprzez rozszerzone podejście do konektywności. Przegląd połączeń i przejęć oraz zasad pomocy państwa mógłby umożliwić zbliżenie UE do światowej konkurencji. Na wszystkich szczeblach sprawowania rządów trzeba zapewnić sprawiedliwy podział korzyści wynikających z globalizacji oraz złagodzić negatywne skutki na poziomie globalnym, regionalnym i lokalnym.

Wspólny program bezpośrednich inwestycji zagranicznych pomógłby zagwarantować nakierowanie zainteresowania na aktywa strategiczne takie jak infrastruktura krytyczna, technologie krytyczne i bezpieczeństwo dostaw kluczowych nakładów. Wykorzystanie dyrektyw w sprawie zamówień publicznych, skuteczne instrumenty ochrony handlu i solidna sieć umów o wolnym handlu są potrzebne bardziej niż kiedykolwiek w celu zwalczania nielegalnych praktyk, pogłębienia konwergencji regulacyjnej i promowania standardów dotyczących zrównoważonego rozwoju, a tym samym zmniejszenia zakłóceń na rynku.

1.8. EKES obawia się negatywnego ostatnio stosunku do handlu międzynarodowego i globalizacji oraz nasilenia ruchów populistycznych nawołujących do większego nacjonalizmu. Uważa, że protekcjonizm i nacjonalizm nie są w stanie zapewnić właściwych odpowiedzi na problemy gospodarcze i społeczne. Konieczne są średnioterminowe reformy i priorytety inwestycyjne, aby gospodarka powróciła na ścieżkę zrównoważonego wzrostu gospodarczego sprzyjającego włączeniu społecznemu z uwzględnieniem transformacji ekologicznej i cyfrowej. Pomimo okoliczności związanych z pandemią UE powinna podjąć wszelkie możliwe działania w celu zachowania pełnej demokracji.

1.9. EKES uważa, że Zielony Ład powinien uwzględniać nową strategię przemysłową i politykę handlową oraz politykę gospodarczą, regulacyjną i politykę w zakresie konkurencji w ramach kompleksowych działań na rzecz ochrony środowiska i bez stwarzania zagrożenia dla jednolitego rynku oraz europejskich przedsiębiorstw i miejsc pracy; powinien także określać wysoki poziom ambicji dla przemysłu jako całości w zakresie ochrony środowiska naturalnego.

1.10. EKES podziela pogląd, że jednym z głównych przesłań dotyczących stabilności gospodarczej jest apel, by państwa członkowskie zwracały odpowiednią uwagę na jakość finansów publicznych, promując niezbędne i ukierunkowane na przyszłość inwestycje.

2. Uwagi ogólne

2.1. W związku z tym, że system wielostronny znajduje się pod stałą presją, unijne przedsiębiorstwa prowadzące działalność na skalę światową napotykać coraz większe tarcia i niepewność wraz z rosnącym protekcjonizmem i utrzymującymi się napięciami między partnerami handlowymi UE. Globalne łańcuchy wartości kurczą się, a ogólna tendencja do powrotu do regionalizacji jest ogólnosiwiatowa. UE, wraz z USA i Chinami, znajduje się w centrum tej tendencji, a wiele kluczowych sektorów przemysłu znajduje się pod znaczącą presją. Należy podjąć zasadnicze decyzje, aby zwiększyć możliwości uniknięcia ryzyka marginalizacji oraz by zachować globalną rolę UE. Zachodzi pilna potrzeba ponownego rozważenia inwestycji na terytorium UE i skupienia się na wspieraniu przedsiębiorstw, zwłaszcza MŚP, zapewnieniu płynności i stabilności w sektorze finansowym, zachowaniu jednolitego rynku i zapewnieniu przepływu krytycznych towarów. Cel ten można osiągnąć jedynie poprzez połączenie różnych środków, takich jak: uregulowania i polityka mające zastosowanie również do przedsiębiorstw z państw trzecich działających w UE, infrastruktura, inwestowanie w dobra publiczne (m.in. zdrowie, edukację, infrastrukturę cyfrową), wzajemność w dziedzinie zamówień publicznych, skuteczna polityka handlowa, niezależność cyfrowa.

2.2. Konkurencyjność przemysłu UE na świecie jest zagrożona ze względu na powrót do unilateralizmu, brak skutecznego globalnego zarządzania gospodarczego i handlowego, asymetrii rynku i zakłócenia spowodowane przez konkurentów korzystających z dotacji, zwłaszcza przedsiębiorstwa państwowe, a także ze względu na kryzys. Inwestycje unijnych przedsiębiorstw w badania naukowe i innowacje mają na celu połączenie konkurencyjności i zrównoważonego rozwoju, ale inwestycje te oraz duże ryzyko mogłyby nie przynieść oczekiwanych wyników z powodu ograniczonego dostępu do rynków międzynarodowych i nieuczciwej konkurencji. W tym kontekście MŚP są bardziej podatne na zagrożenia niż kiedykolwiek.

2.3. W tych okolicznościach sojusze wspierane przez UE mogą przyczynić się do promowania jej interesów w organizacjach wielostronnych, takich jak Światowa Organizacja Handlu (WTO) i Organizacja Narodów Zjednoczonych (ONZ). W związku z tym przyjęta niedawno strategia przemysłowa i roczne sprawozdanie Komisji w sprawie realizacji umów o wolnym handlu stanowią nie tylko krok w kierunku większej przejrzystości, lecz również skuteczny instrument dostarczania społeczeństwu obywatelskiemu obiektywnych informacji na temat umów handlowych negocjowanych przez UE.

Pomimo pewnych pozytywnych elementów ogólny pakiet niedawno przyjętej strategii przemysłowej nie przekonał jeszcze wszystkich, że przyniesie odczuwalne korzyści przedsiębiorstwom, pracownikom i społeczeństwu obywatelskiemu, które dążą do zwiększenia konkurencyjności Europy i wzrostu gospodarczego.

2.4. Przyjęcie silnej europejskiej polityki przemysłowej i obrona interesów handlowych UE są zgodne z priorytetowym celem unijnej polityki zagranicznej, a mianowicie wzmocnieniem multilateralizmu wokół instytucji systemu Narodów Zjednoczonych. Niezbędne reformy powinny umożliwić stworzenie systemu światowego kierującego się uczciwymi przepisami i demokratycznymi zasadami.

3. Wykorzystanie potencjału perspektyw biznesowych

3.1. EKES zgadza się ze stanowiskiem Komisji, zgodnie z którym unijne przedsiębiorstwa mogą skorzystać na unijnej strategii przemysłowej i umowach handlowych tylko pod warunkiem posiadania istotnych informacji na temat treści tych strategii i umów oraz zrozumienia ich funkcjonowania w praktyce.

3.2. EKES odnotowuje z niepokojem, że złożoność reguł pochodzenia i formularzy administracyjnych wymaganych przez partnerów handlowych UE w celu przyznania preferencji przedsiębiorstwom z UE, a także wysiłki włożone w udowodnienie preferencyjnego pochodzenia wydają się nieproporcjonalnie duże dla unijnych MŚP w porównaniu do wartości zawartych przez nie umów.

3.3. EKES proponuje, by w przypadku krajów, które stosują nieuczciwą konkurencję, nieuczciwe warunki pracy lub nieuczciwe standardy w zakresie zrównoważonego rozwoju opracować również przepisy w celu zbadania kluczowych kwestii dotyczących rozwoju alternatywnych metod rozstrzygania sporów i wdrożenia oenzetowskich mechanizmów internetowego rozstrzygania sporów. EKES z zadowoleniem przyjmuje niedawno ogłoszone przez Komisję tymczasowe wielostronne ustalenia dotyczące arbitrażu jako rozwiązanie dotyczące utrzymania niezależnej, dwuetapowej funkcji rozstrzygania sporów.

3.4. EKES przypomina, że większość działalności MŚP odbywa się głównie na jednolitym rynku ⁽²⁾, a tylko około połowa MŚP sprzedaje swoje towary poza UE-28 ⁽³⁾. Zauważa także, że działalność eksportowa jest wysoce skoncentrowana w niektórych państwach członkowskich i regionach – sześć państw członkowskich ⁽⁴⁾ odpowiada za ponad dwie trzecie całkowitego obrotu i handlu MŚP.

3.5. EKES z zadowoleniem przyjmuje zaawansowane prace Komisji w zakresie portalu internetowego obejmującego dwie bazy danych, bazę danych dotyczących dostępu do rynku (Market Access Database) i punkt informacyjny ds. handlu (Trade Helpdesk). Prace Komisji odnoszą się do złożoności i braku spójności przepisów dotyczących reguł pochodzenia i procedur celnych oraz do wprowadzenia bezpłatnego, internetowego kalkulatora reguł pochodzenia w celu zapewnienia dodatkowego wsparcia dla unijnych MŚP.

3.6. EKES uważa, że Komisja i Europejska Służba Działań Zewnętrznych oraz przedstawicielstwa dyplomatyczne i konsularne państw członkowskich mogą odegrać ważną rolę w promowaniu strategii UE, usług i handlu z państwami trzecimi w celu ułatwienia zarówno inwestycji zagranicznych, jak i możliwości eksportu dla europejskich przedsiębiorstw i pracowników.

3.7. Ponadto EKES z zadowoleniem przyjmuje inicjatywy Komisji Europejskiej dotyczące promowania i wspierania unijnych MŚP podejmujących działania zmierzające do internacjonalizacji, tak aby zwiększyć konkurencyjność tych przedsiębiorstw na całym świecie. Podkreśla również potrzebę zapewnienia, aby inicjatywy te były stosowane w oparciu o podejście oddolne. Wraz z tymi inicjatywami nowy paradygmat może stworzyć więcej możliwości dla MŚP i innych podmiotów regionalnych.

3.8. EKES z zaniepokojeniem odnosi się do przedstawionych w sprawozdaniu Komisji nierozstrzygniętych problemów z partnerami handlowymi UE, w szczególności do tego, że nadal istnieją bariery w dostępie unijnych produktów do rynków w krajach partnerskich. Wysoki priorytet należy nadać wzajemnemu niebiurokratycznemu uznawaniu standardów technicznych.

3.9. EKES podkreśla, że – jak zwrócono uwagę w badaniu EPRS ⁽⁵⁾ opartym na analizie przepływów handlowych w niektórych państwach członkowskich – wyniki eksportowe regionów UE są dodatnio i silnie skorelowane z PKB oraz że handel jest bardzo skoncentrowany w kilku państwach członkowskich.

3.10. EKES przypomina, że w dokumentach otwierających debatę w sprawie wykorzystania możliwości płynących z globalizacji oraz w sprawie przyszłości finansów UE Komisja Europejska uznała terytorialnie nierównomierny wpływ globalizacji i podkreśliła, że chociaż korzyści płynące z globalizacji są szeroko rozpowszechnione, to jej koszty często mają charakter lokalny.

3.11. EKES kładzie szczególny nacisk na rolę polityki spójności w zwiększaniu konkurencyjności UE poprzez ukierunkowane inwestycje w kluczowe sektory, takie jak infrastruktura sieciowa, badania i innowacje, usługi informatyczne, działania w dziedzinie środowiska i klimatu, wysokiej jakości zatrudnienie i włączenie społeczne.

3.12. EKES podkreśla rolę, jaką Europejski Fundusz Dostosowania do Globalizacji (EFG) może odegrać we wspieraniu osób, które straciły pracę w wyniku zmian strukturalnych spowodowanych globalizacją, cyfryzacją, migracją i zmianą klimatu. Biorąc pod uwagę ogromne rozmiary zbliżającego się kryzysu gospodarczego i związanego z zatrudnieniem, EFG należy wzmocnić pod względem finansowym, a jego przepisy uelastyczyć, by było dostosowane do charakteru i wielkości kryzysu, oraz powiązać je z Funduszem na rzecz Sprawiedliwej Transformacji.

3.13. EKES zgadza się, że elastyczne warunki pracy i telepraca odgrywają ważną rolę w utrzymaniu miejsc pracy i produkcji, lecz pomimo poczynionych wysiłków na rzecz złagodzenia skutków społecznych oczekuje się, że kryzys znacznie zwiększy bezrobocie i nierówności w dochodach. Zmieniona polityka UE na rzecz Zielonego Ładu mogłaby odegrać ważną rolę w zapewnieniu, by globalizacja przyniosła pozytywne skutki gospodarcze, społeczne, terytorialne i środowiskowe dla przedsiębiorstw, pracowników i społeczeństwa obywatelskiego i przyczyniła się do ograniczenia zakłóceń na rynku.

⁽²⁾ EPRS, *CETA implementation: SMEs and regions in focus* [Wdrożenie CETA: MŚP i regiony w centrum uwagi] badanie przeprowadzone na wniosek KR-u, 18 listopada 2019 r., dostępne pod adresem: [http://www.europarl.europa.eu/thinktank/pl/document.html?reference=EPRS_IDA\(2019\)644179](http://www.europarl.europa.eu/thinktank/pl/document.html?reference=EPRS_IDA(2019)644179).

⁽³⁾ Badanie Eurobarometr Flash 42, *Internationalisation of Small and Medium-sized Enterprises* [Internacjonalizacja małych i średnich przedsiębiorstw], październik 2015 r.

⁽⁴⁾ Belgia, Niemcy, Hiszpania, Włochy, Niderlandy oraz Zjednoczone Królestwo.

⁽⁵⁾ EPRS, *Interactions between trade, investment and trends in EU industry: EU regions and international trade* [Interakcje między handlem, inwestycjami i tendencjami w przemyśle UE: regiony UE i handel międzynarodowy], badanie przeprowadzone na wniosek KR-u, 27 października 2017 r., dostępne pod adresem [http://www.europarl.europa.eu/thinktank/pl/document.html?reference=EPRS_STU\(2017\)608695](http://www.europarl.europa.eu/thinktank/pl/document.html?reference=EPRS_STU(2017)608695).

3.14. EKES sądzi, że mechanizm ograniczania śladu węglowego produkcji oraz wysiłki na rzecz dekarbonizacji przemysłu można by wykorzystać do przywrócenia równych warunków konkurencji. Zauważa jednak, że środek ten musi równoważyć obawy dotyczące środowiska, handlu i uczciwości, aby uniknąć zakłóceń na rynku, które mogłyby spowodować działania odwetowe wymierzone w państwa UE, co zaszkodziłoby unijnemu przemysłowi i miejscom pracy.

3.15. EKES podziela pogląd, że zmniejszenie różnic w wydajności pracy między wysoce wydajnymi gospodarkami, regionami i przedsiębiorstwami a pozostałymi gospodarkami, regionami i przedsiębiorstwami ma kluczowe znaczenie oraz że skuteczne instytucje i sprawne systemy podatkowe mogłyby wspierać wydajność.

3.16. Potrzebna jest nowa polityka przemysłowa, aby skupić się na stymulowaniu działań o większym stopniu innowacji i generujących większą wartość dodaną, co jest nierozdzielnie związane z promowaniem jakości i nowych miejsc pracy. Taka mądrze opracowana i prawidłowo zrealizowana polityka przyczyniłaby się do uniknięcia negatywnego wpływu dalszego spadku PKB, fragmentacji jednolitego rynku i zakłóceń w łańcuchach wartości.

4. Łagodzenie negatywnych skutków wyjątkowego rozwoju sytuacji

4.1. EKES wzywa wszystkie kluczowe instytucje do ponownego rozważenia powiązań między UE-27 a Zjednoczonym Królestwem, od których w dużej mierze będzie zależeć, jak wystąpienie Zjednoczonego Królestwa z UE wpłynie na gospodarki państw. Należy opracować odpowiednie środki dla sektorów, które szczególnie dotkliwie odczułyby skutki brexitu.

4.2. EKES ubolewa nad faktem, że decyzja USA o wprowadzeniu dodatkowych ceł na produkty europejskie, jako środek zaradczy wobec pomocy przyznanej przez UE producentowi Airbusa, będzie miała przede wszystkim wpływ na produkty rolne i rolno-spożywcze produkowane w państwach członkowskich UE. Skuteczność unijnych środków ochronnych w odniesieniu do stali, które są tradycyjnie przedmiotem uwagi komisji CCMI, należy poddać ponownej ocenie w świetle trudnej sytuacji gospodarczej przemysłu stalowego, aby uniknąć dalszych szkód dla krajowych przedsiębiorstw sektora stalowego oraz zapewnić równe warunki działania dla unijnych przedsiębiorstw i pracowników.

EKES podkreśla, że amerykańskie cła na produkty ze stali doprowadziły do poważnego przekierowania handlu wyrobami ze stali z państw trzecich, których produkty są coraz bardziej obecne na rynku europejskim i wykorzystywane szczególnie w umowach na budowę infrastruktury publicznej.

4.3. EKES zauważa, że chociaż żaden kraj nie może odizolować się od globalizacji bez ponoszenia ogromnych kosztów, ryzyko załamania się wielostronnego systemu handlowego jest realne, a zatem UE musi rozważyć tę sytuację. Z zadowoleniem przyjmuje w związku z tym program prac Komisji na 2020 r., w którym przedstawiono inicjatywę na rzecz reformy WTO do końca 2020 r., jak również proponowany plan odbudowy.

4.4. EKES podziela pogląd, że UE musi zacząć stosować bardziej zdecydowane podejście służące zapewnieniu w praktyce prawdziwej wzajemności i zwalczaniu protekcjonizmu w dostępie do rynków zamówień publicznych w państwach trzecich.

Chiński rynek zamówień publicznych i ochrona praw własności intelektualnej są godne uwagi pod względem ich rozbieżności od norm międzynarodowych i pomimo przystąpienia do WTO Chiny nadal są w dużej mierze chronionym rynkiem. Ponadto Chiny nie przystąpiły jeszcze do Porozumienia w sprawie zamówień rządowych (GPA), pomimo takiej obietnicy złożonej w chwili przyjęcia do WTO. Debata na temat Chin w UE stała się trudniejszym tematem. Ambitne programy, takie jak koncepcja „Jeden pas i jeden szlak”, projekt „Made in China 2025” i wytyczne 16+1 (2017 – Budapeszt, 2018 – Sofia i 2019 – Dubrownik) ⁽⁶⁾ zwróciły uwagę szeregu podmiotów prywatnych i publicznych, w tym instytucji UE. Sprawa 5G wniosła do dyskusji bezpieczeństwo cyfrowe, stwarzając podatny grunt dla postępów na drodze ku cyfrowej niezależności UE. Wzmocnienie unijnych programów na rzecz inwestycji w badania naukowe i innowacje wydaje się być najbardziej racjonalnym i satysfakcjonującym podejściem w tym zakresie.

⁽⁶⁾ 2017: https://www.fmprc.gov.cn/mfa_eng/wjdt_665385/2649_665393/t1514534.shtml;
2018: https://www.fmprc.gov.cn/mfa_eng/wjdt_665385/2649_665393/t1577455.shtml;
2019: https://www.fmprc.gov.cn/mfa_eng/wjdt_665385/2649_665393/t1655224.shtml.

4.5. Zalecenia polityczne i konkretne środki powinny uwzględniać dwa elementy strategiczne. Pierwszym z nich jest duża utrata na znaczeniu grupy G-20, która mogłaby stać się globalnym forum politycznym, uzupełniającym system Narodów Zjednoczonych, jako że również ma na celu wyeliminowanie zakłóceń równowagi i nierówności na świecie. Drugi element, ściśle z tym powiązany, stanowi fakt, że UE brakuje skutecznej „zagranicznej polityki gospodarczej”. Polityka przemysłowa i inne polityki UE mające wpływ na czynniki związane z produkcją, energią, rynkiem wewnętrznym, badaniami i innowacjami, transportem itp. są wyłączone z zewnętrznego oddziaływania służb UE zajmujących się handlem i służb zewnętrznych UE lub znajdują w nim odzwierciedlenie jedynie częściowo, i podobnie jest w przypadku agencji kredytów eksportowych państw członkowskich, które powinny łączyć siły. Ten brak utrudnia stawienie czoła dużym podmiotom międzynarodowym i osłabia rolę UE na forach wielostronnych i międzynarodowych oraz w zapobieganiu zakłóceniom na rynku.

5. Wpływ kryzysu spowodowanego pandemią koronawirusa (COVID-19)

5.1. Pandemia COVID-19 ma bezprecedensowe skutki makroekonomiczne i budżetowe, które cały czas się nasilają. EKES podziela pogląd, że nie było alternatywy dla ogłoszonej niedawno podatkowej i ekspansywnej polityki pieniężnej w UE i na całym świecie. Wśród najważniejszych wyzwań znajdują się niepełne i nierównomierne ożywienie gospodarcze oraz wzrost bezrobocia. Chociaż środki z zakresu polityki powinny ograniczyć wzrost bezrobocia, niezbędne działania spowodują deficyt publiczny i zwiększą dług publiczny.

5.2. EKES podkreśla, że kryzys ten ma poważne długoterminowe konsekwencje dla UE. Ze względu na fakt, że przepychanki polityczne opóźniły skoordynowane zaangażowanie UE w zwalczanie pandemii, po kryzysie może dojść do utraty zaufania do polityki w ujęciu ogólnym.

5.3. Inne rodzaje ryzyka obejmują dłuższy niż zakładano czas trwania pandemii, niestabilność finansową zarówno na świecie, jak i w UE, wzrost protekcjonizmu, fragmentację jednolitego rynku i głęboko zakorzenione rozbieżności strukturalne.

5.4. EKES jest przekonany, że Europa pilnie potrzebuje nowego projektu integracji wewnętrznej, wspólnej strategii gospodarczej, społecznej (w tym koordynacji w zakresie zdrowia publicznego), fiskalnej, energetycznej i środowiskowej oraz spójnej polityki handlowej. Brak skutecznej europejskiej strategii jest niepokojący i należy zaradzić tej sytuacji, podążając w kierunku nowego wspólnego europejskiego podejścia.

5.5. W celu wsparcia gospodarki UE po kryzysie w nowych wieloletnich ramach finansowych, oprócz działań podejmowanych już w ramach Europejskiego Mechanizmu Stabilności, Europejskiego Banku Inwestycyjnego i Europejskiego Banku Centralnego, potrzebny jest szeroko zakrojony pakiet naprawy i odbudowy na potrzeby inwestycji. Niezbędny plan ożywienia inwestycji byłby finansowany z istniejących funduszy UE i instrumentów finansowych oraz z obligacji na rzecz odbudowy – jasno zdefiniowanych z uwzględnieniem problemów spowodowanych koronawirusem – zabezpieczonych budżetem UE. W tym kontekście EKES postrzega niedawno przedstawiony przez Komisję Europejską plan odbudowy jako konkretny pierwszy krok w dobrym kierunku.

5.6. EKES podkreśla, że handel oparty na zasadach ma zasadnicze znaczenie w czasach kryzysu i w ramach strategii UE na rzecz wyjścia z kryzysu. Państwa członkowskie UE muszą przestrzegać zasad jednolitego rynku i zapewnić brak wewnętrznych barier dla handlu wewnątrzunijnego poprzez rozpoczęcie bardziej kompleksowych negocjacji w sprawie wielostronnej umowy, która doprowadziłaby do stworzenia równych warunków działania, w tym do ewentualnej stałej liberalizacji taryf celnych na sprzęt medyczny, a także pomogła zapewnić, by globalne łańcuchy dostaw mogły swobodnie funkcjonować w tym krytycznym sektorze. Wraz z tymi środkami liberalizacja cel i finansowanie eksportu, które byłyby dobrze skoordynowane między odpowiednimi organami UE i państw członkowskich, mogłyby złagodzić presję wywieraną na przedsiębiorstwa i zapobiec zakłóceniom na rynku.

Bruksela, dnia 16 lipca 2020 r.

Luca JAHIER
Przewodniczący
Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego